

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах повномасштабної війни в Україні суттєво зросла кількість осіб, які потребують соціальної підтримки: внутрішньо переміщені особи, військовослужбовці та їхні родини, люди похилого віку, діти, що опинилися у складних життєвих обставинах. Це актуалізує необхідність підвищення ефективності діяльності соціальних служб, зокрема через налагодження їхньої взаємодії.

Дослідження показують, що саме міжсекторна співпраця є ключовою умовою забезпечення якісних соціальних послуг у кризових ситуаціях. Незважаючи на значні зусилля держави та громадського сектору, взаємодія соціальних служб залишається недостатньо скоординованою. Серед основних проблем – дублювання функцій, недостатній обмін інформацією, обмежені ресурси, а також низький рівень залучення недержавних організацій. В умовах війни ці недоліки ускладнюють оперативне реагування на потреби населення та знижують ефективність соціальної підтримки.

Питання взаємодії соціальних служб в умовах війни розглядаються у працях сучасних українських науковців. Зокрема, дослідження підкреслюють важливість міжсекторної взаємодії державних, громадських та міжнародних організацій як нової моделі надання соціальних послуг. Також акцентується увага на зростанні потреб населення та необхідності адаптації соціальної роботи до умов воєнного стану, зокрема щодо підтримки дітей, людей похилого віку та ВПО.

До державних соціальних служб, які забезпечують соціальний захист населення, належать Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України, центри соціальних служб, територіальні центри соціального обслуговування, служби у справах дітей, центри зайнятості. Серед недержавних виділяють громадські організації, благодійні фонди (наприклад, «Карітас України»), «Товариство Червоного Хреста України»), волонтерські ініціативи та міжнародні організації.

В умовах війни ефективність взаємодії цих структур залежить від узгодженості їхніх дій.

Основними напрямками вдосконалення взаємодії є:

- розвиток міжвідомчої та міжсекторної співпраці;
- створення єдиних інформаційних систем обміну даними;
- чіткий розподіл функцій і відповідальності між суб'єктами;

- активне залучення недержавного сектору до надання соціальних послуг;
- підвищення рівня професійної підготовки фахівців;
- впровадження інноваційних підходів і цифрових технологій;
- посилення ролі територіальних громад у координації соціальної допомоги.

Особливого значення набуває партнерство між державними установами та громадськими організаціями, що дозволяє більш оперативно реагувати на виклики війни та забезпечувати комплексну допомогу різним категоріям населення.

У 2022–2025 роках партнерство соціальних служб в Україні характеризувалося:

- активною міжнародною підтримкою (ЮНІСЕФ, ЄС, донори);
- розширенням співпраці з недержавними організаціями (БФ «Карітас», БФ «Рокада»);
- інтеграцією гуманітарної допомоги у державну систему соціального захисту;
- орієнтацією на працевлаштування, соціальну адаптацію та підтримку ВПО.

Наприклад, з 2022 року центри соціальних служб активно співпрацюють із місцевими громадськими організаціями, волонтерськими ініціативами та фондами, такими як «Future for Ukraine Foundation» (допомога ВПО, жінкам, дітям). Ця взаємодія включає гуманітарну допомогу, психологічну підтримку та соціальний супровід клієнтів.

Інший приклад співпраці благодійних фондів та Державної служби зайнятості. Благодійний фонд «Рокада» у партнерстві з міжнародною організацією NRC реалізував проєкти для:

- підвищення кваліфікації працівників центрів зайнятості;
- створення навчальних платформ;
- розвитку професійних мереж.

Отже, ефективна взаємодія соціальних служб є необхідною умовою забезпечення якісної соціальної підтримки населення в умовах війни. Її вдосконалення потребує розвитку міжсекторного партнерства, впровадження сучасних управлінських підходів та підвищення координації діяльності всіх суб'єктів соціальної роботи. Реалізація цих напрямів сприятиме підвищенню доступності та якості соціальних послуг, а також зміцненню соціальної стабільності в суспільстві.